

SZEMPONTOK A KÖZÉPISKOLAI ÉRDEMJEGYEK REALITÁSÁNAK KÉRDÉSÉHEZ TANÁRJELÖLTEKEN VÉGZETT VIZSGÁLATOK TÜKRÉBEN

Írta: GERÉB GYÖRGY—TIMÁR ANDRÁSÉ

Közoktatásügyünk — mint ismeretes — szervesen egymásra épülő rendszerre képez. Az egyes fokozatok mind az iskolafajtákon belül, mind pedig longitudinálisan feltételezik az előző iskolafajta, illetőleg fok ismeretrendszerét, ezek pedig a következőkre készítene elő. Mindebből következik, hogy az egyes iskolafajtákon belül az egymásra épülő tárgyak koncentráltasága, valamint az egyes tantárgyak fogalmi körének oktatáslélektani szempontból összetartozó rendje logikus kapcsolatot igényel. Az általános iskola kötelező és egységes jellege lehetővé teszi, hogy az egyes osztályokon belül, valamint az alsó és felső tagozat tantervi anyagában ezek a logikai láncszemek szervesen egymáshoz kapcsolódjanak.

Az általános iskola és a különböző fajta középiskolák közötti kapcsolat már nem ilyen egységes, hiszen a középiskolák tagozódása szükség szerint egyik vagy másik tárgy központba helyezését, illetve perifériálisabb irányba való eltolódását eredményezheti. Nyilvánvaló, hogy a vegyipari középiskola egész struktúrájában a kémia, a fizika és matematika központi helyre kerül és a humán tárgyak jelentősége ennek megfelelően a kisebb súlyú tárgyak körébe tartozik. Hasonló eltolódás mutatkozik más irányú középiskolák esetében is.

A felsőfokú oktatásban ez a szakosodási jelleg a pályaválasztás, az élethívásra való felkészülés következtében még jobban polarizálódik. Amíg a középiskolában az általánosan művelő tárgyak több kevesebb súllyal ugyan, de helyet kapnak, addig a felsőoktatásban lényegében a középiskola lezárta az általános képzést és egyre inkább a szakmához szükséges alapvető ismeretek mélyre ható elemzése kerül előtérbe. Mindez feltételezi azt az ideális állapotot, hogy a felsőoktatásban résztvevő hallgatók *valóban* rendelkeznek is azokkal az általános műveltség és ismeretanyag azon korszerű elemeivel, amelyek a modern szemléletmód, gondolkodásmód szempontjából elengedhetetlenül fontosak. Feltételeznünk kell ezt, hiszen az élet jelenségeiben való jártasság, eligazodás *mindenfajta* szakembertől megkívánja a más területen való alapvető tájékozottságot. A mérnököknek nyilvánvalóan széleskörű matematikai, fizikai, kémiai stb. ismeretekre van szüksége, de nem nélkülözheti azokat az esztétikai, irodalmi, történelmi ismereteket sem, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a majdan rábízott dolgozókat ne csupán szakmai szempontból tudja irányítani, hanem tájékoztatást tudjon nyújtani számukra a társadalmi jelenségek tekintetében is. De a humán beállítottságú, illetőleg szakmájú ember sem nélkülözheti manapság azokat az alapvető fizikai, technikai stb. ismereteket, amelyek ma a megváltozott műveltség szerves tartozékai. Így pl. nem zárkozhatik el ma

már egy történelemszakos tanár sem az elől, hogy mint osztályfőnök megfelelően azokra az elemi technikai kérdésekre, amelyek a tanulókat foglalkoztatják, sőt fel is kell használnia az oktatás módszereiben a technikát (pl. vetítésnél). Valamikor elég volt, ha egy történelemszakos tanár latin ismeretekkel rendelkezett és műveltnek tartották, ma már „lenéznek” a gyerekek, ha nem lenne alapfogalma az atomról, rakéatechnikáról s a motorokról. Minden felsőoktatási intézményben tanuló jelöltnek szüksége van tehát saját szűkebben értelmezett szakmáján túl általános ismeretekre, fokozott mértékben vonatkozik ez a pedagógusokra, akik szaktárgyuk művelésén kívül *általában* is nevelő hatást fejtenek ki és „hivatalból” művelt, sokoldalú emberekké kell válniuk.

Ez a megfontolás indította bennünket, midőn kutatás tárgyává tettük, hogy a különböző szakos tanárjelöltek szaktárgyukon kívül, a középiskolában tanult fontos tárgyak elemi tudásanyagából mit raktároztak el, illetőleg mivel rendelkeznek a középiskola befejezése után. Nyilvánvaló, hogy az általános és középiskola tananyagából sok olyan ismeretanyagot felejtenek el, amelyek lexikális jellegűek vagy kevésbé fontosak. Az elemi ismeretanyagok tudása, birtoklása, egy életre szóló megtanulása azonban alapvetően fontos. Így pl. elfelejtheti valaki Bessenyei egyes munkáinak felsorolását és nem hiba, ha a régi eposzok szereplői nem jutnak eszébe, de nem felejtethi el a magyar gyerekek a szabadságharc bukásának körülményeit, és a humán szakosnak is tudnia kell százalékot számítani. A reál szakos tanárnak joga van elfelednie az apró történelmi adatokat, de korszerű történelmi alapon nyugvó szemléletmódjának kell lennie ahhoz, hogy az élet jelenségeiben eligazodjék. A humán szakos tanárnak nincs szüksége a mértani bizonyító tételre, de szüksége van arra, hogy egyszerű motor szerkezetét ismerje, vagy például fel tudja használni az elemi fizikai, kémiai tételeket.

Felmértük a négy évfolyamos tanárképző főiskola hallgatóinak tudásszintjét, vizsgáltuk, milyen aktuális ismeretanyaggal rendelkeznek az általános és középiskolai tananyag legfontosabbnak ítélt elemeiben. Gyakorló pedagógusok az általános és középiskolai tananyagból kérdéseket állítottak össze számunkra, s ezekre kellett a jelölteknek megoldást találniuk. A kérdések nem szaktárgyukra vonatkoztak. A matematikusok: magyar, történelem s földrajz, a biológia—földrajz—mezőgazdaságtan szakosok magyar, történelem, matematika, s a magyar—történelem szakosok matematika, fizika, s földrajz tananyagból oldották meg a feladatokat. Az eredményeket pontoztuk. A legjobb eredményt két ponttal, a közepes eredményt egy ponttal értékeltük, az eredménytelen válaszok nem kaptak pontot. Tekintettel arra, hogy tíz kérdést tettünk fel, a legmagasabb pontszám tehát az egyes tárgyakból húsz pont volt. Külön értékeltük az általános és külön a középiskolai anyagot. Ennek eredményeit százalékosan kifejeztük és előző dolgozatunkban közöltük.* Ezek a vizsgálatok tehát adalékok szolgáltattak az általános és középiskolás tananyag hatófokának felmérésével ahhoz, hogy milyen mértékben rendelkeznek különböző szakos tanárjelöltjeink az általános műveltséghez szükséges, de szaktárgyukhoz közvetlenül nem kapcsolódó ismeretanyaggal. Az általános és középiskolai tananyagból vett kérdéseink részint az anyag ismeretére, részint annak alkalmazására vagy abból levonható következtetésekre, gondolkodásmódra kívántak felvilágosítást adni. A feldolgozott és közölt anyagból kiderült, hogy hallga-

* Általános és középiskolai tananyag maradványa főiskolai hallgatók tudásszintjében. Szegedi Tanárk. Főisk. Tud. Közl. 1963. 281—98.

tóink sokat felejtettek a tanult ismeretanyagból, ez sokszor csak sematikusán, felszínesen maradt meg bennük és sokszor az ismeretek alkalmazása, a készségek képzése és a gyakorlati megszilárdítás tekintetében is sok volt a hiba.

Jelen dolgozatunkban az ismertetett anyagnak az egyes személyekre való lebontásával kívánunk választ adni arra a kérdésre, milyen mértékben mondhatjuk reálisnak a tanulók tantárgyi ismereteit, kapott osztályzataik tükrében. Tisztában vagyunk azzal, hogy a kérdések bizonyos mértékben önkényesek, tompítja azonban ezt a hibaforrást, hogy a gyakorlati életben működő pedagógusokkal való megbeszélés alapján alakítottuk ki ezeket a feladatokat.

Eljárás módunk során összehasonlítottuk a megoldott eredményekre adott pontszámokat a tanulók korábbi középiskolai érdemjegyeivel. A két értékelést tehát közös nevezőre kellett hoznunk. Ezt a következőképpen végeztük el. A 20 pont alapjául a középiskolai osztályzatokat figyelembe véve 5 csoportot kellett képeznünk. Így arányosan részekre osztottuk a legmagasabban elérhető pontértéket, tehát a 20 pontot kellett ötfelé osztanunk; így az elégtelen osztályzatnak megfelel az 1–4-ig pontérték, az elégségesnek az 5–8-ig, a közepesnek 9–12-ig, jónak 13–16-ig és jelesnek a 17–20-ig kapott pontok száma. Az eredményeket táblázatba foglaltuk és százalékosan kifejeztük.

Matematika—fizika—kémia műszaki ismeretek — választott szakos hallgatók

A vizsgált hallgatók száma: 147

Magyar nyelv és irodalom

1. sz. táblázat

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1–4	5–8	9–12	13–16	17–20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	2,5%	19,7%	29,5%	48,3%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	8,2%	25,8%	38,2%	25,8%	2%

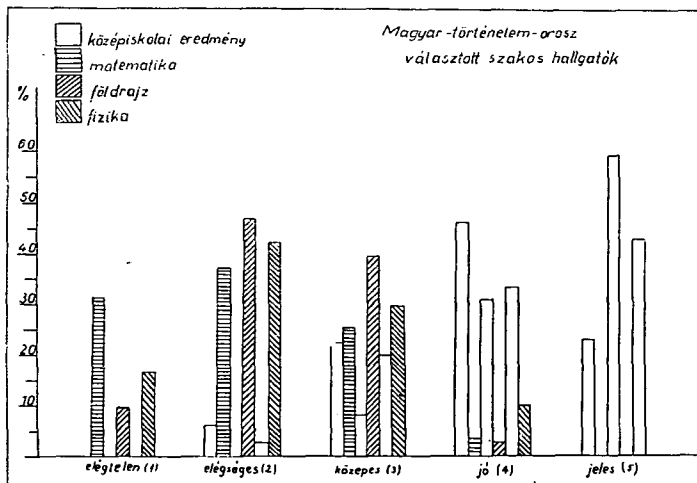
Földrajz

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1–4	5–8	9–12	13–16	17–20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	0,8%	13,2%	38,5%	47,5%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	8,2%	21,1%	50,3%	19,1%	1,3%

Történelem

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1–4	5–8	9–12	13–16	17–20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	5,1%	11,4%	24,6%	59%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	6,8%	47,6%	33,3%	12,2%	—

Az első sor az általunk adott értékelés százalékát jelenti, tehát azt fejezi ki, hogy a megvizsgált ismeretanyagot ma miképpen tudnánk osztályozni. A második sorban levő százalékok a középiskolai volt legutolsó érdemjegyek százalékát jelentik. A kettő közötti különbség mutatja az eltolódást, illetőleg a felejtésnek a százalékos szintkülönbségét. A táblázatokból nyomban szembe-tűnik, hogy minden esetben az ún. 5-ös osztályzat realitása vitatható. Addig, amíg a 3-as és 4-esek általában a tárgyi osztályzatnak megfelelő felmérési adatokat mutattak, az 5-ös eredmények vitathatókká váltak. Az egyes szakcsoportoknál ez eltérő eredményt mutatott. A reálszakosoknak a felmérés alapján magyarból és földrajzból 20%-os jeles eredményt adhattunk, míg a középiskolai osztályzatok szerint jeles volt 48,3%. Hasonló eredmény (47,5%) mutatkozott földrajzból is. Ezekből egy egészen kis tört 2 százaléknyi maradvány látszott, míg az 59 százalékos történelmi jelesnek a nyomára sem bukkantunk. A 29,5%-os „jó” magyarból 25,8%-os hasonló eredményt mutatott, míg a 38,5%-os földrajz már mintegy a felére csökkent. Növekedett a közepes és elégséges osztályzatok maradványszáma. Az egyes tárgyak eltérő százalékszámát legjobban az alábbi grafikon mutatja.

A grafikonon jól látható vonalkázott különbség mutatja a veszteségszázalék számát. A legnagyobb, legfeltűnőbb különbséget mutatja az elégségesek és elégtelenek száma, 8,2%-ban magyarból és földrajzból, 6,8%-ban történelemből elégtelen osztályzatot tudunk csak adni a válaszokra, holott a középiskolai érdemjegyben elégtelen ezekből a tárgyakból nem szerepelt; elégséges mindössze 0,8%-ban mutatkozott földrajzból és 21,1% volt a felmérés alapján adható elégséges osztályzatok száma. Ugyanez magyar irodalomból a 2,5%-kal szemben tízszeres (25,8%), a 13,2%-os közepessel szemben földrajzból 50,3%-ot tett ki. A többi tárgyakból is hasonló eltolódás mutatkozott. Feltűnő volt, hogy történelemből mindössze 5,1% elégséges osztályzatot találtunk az érettségi eredményeknél, az általunk adott elemi kérdésekre adott válaszoknál a reál szakosok 47,6% viszont csupán elégségesen oldotta meg a kérdéseket.

Biológia—földrajz—mezőgazdasági ismeretek — szakos hallgatók

A vizsgált hallgatók száma: 85

Magyar nyelv és irodalom

2. sz. táblázat

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1–4	5–8	9–12	13–16	17–20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	6,6%	11,4%	41%	41%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	3,5%	28,2%	51,8%	16,5%	—

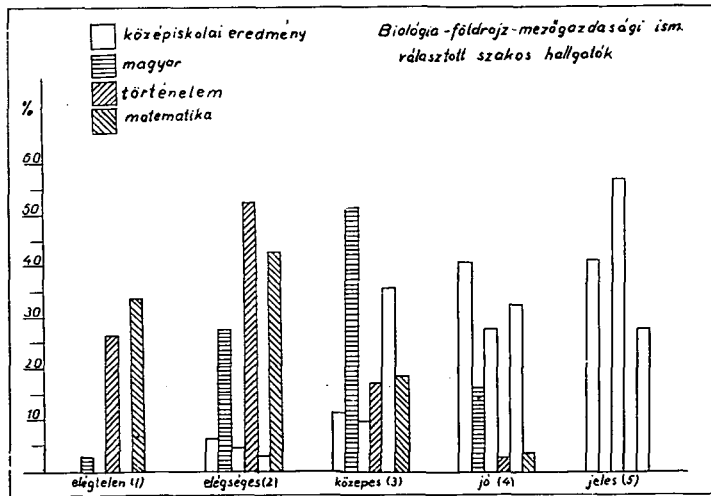
Történelem

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1–4	5–8	9–12	13–16	17–20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	4,9%	9,9%	27,9%	57,3%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	27%	52,9%	17,7%	2,4	—

Matematika

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1–4	5–8	9–12	13–16	17–20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	3,3%	36%	32,8%	27,9%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	34,1%	43,5%	18,9%	3,5%	—

A biológia–földrajz szakosoknál hasonló különbség mutatkozik, legszembeűnőbb itt is a történelemből tapasztalt eltolódás, amennyiben 4,9⁰/o-os elégséges érettségi eredménnyel szemben 52,9⁰/o-ban elégségesen oldották meg a feladott kérdéseket, 57,3⁰/o-os jeles eredményt találtunk az érettségi bizonyítványokban, de egyetlen esetben sem bukkantunk olyan válaszokra, amelyek jelesen oldották volna meg a történelmet, a magyart, vagy pedig a matematikai kérdéseket. Az elégséges osztályzatok száma történelemből 4,9⁰/o, magyarból 6,6⁰/o, matematikából pedig 3,3⁰/o volt, ezzel szemben a jelenlegi felmérés tanúsága szerint ilyen sorrendben a megoldás 52,9⁰/o, 28,2⁰/o, 43,5⁰/o-ot mutatott.

Mindazt bizonyítja, hogy nagyon is labilisak voltak a középiskolai végső osztályzatok, ezek az eredmények ingatag talajra épültek, hiszen alig 1–2 eszrendű után elemi alkalmazásuk terén is komoly hibák mutatkoztak.

Magyar—történelem—oroszl — választott szakos hallgatók

A vizsgált hallgatók száma: 113

Matematika

3. sz. táblázat

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1—4	5—8	9—12	13—16	17—20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	6,5%	22,8%	46,8%	23,9%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	32,7%	37,2%	25,7%	4,4%	—

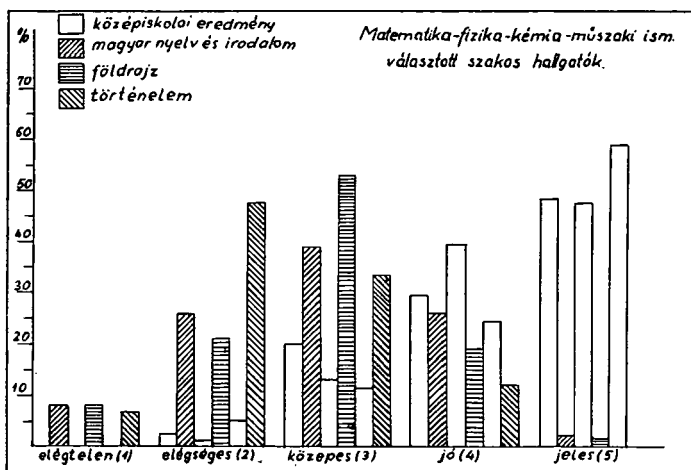
Fizika

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1—4	5—8	9—12	13—16	17—20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	3,2%	20,2%	34,1%	42,5%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	16,8%	42,5%	30,1%	10,6%	—

Földrajz

Osztályzat	Elégtelen (1)	Elégséges (2)	Közepes (3)	Jó (4)	Jeles (5)
Pontszám	1—4	5—8	9—12	13—16	17—20
Középiskolai érdemjegyek százalékban	—	—	8,7%	31,5%	59,8%
Jelenlegi érdemjegyek százalékban	9,7%	46,9%	39,9%	3,5%	—

A magyar—történelem szakos hallgatók a középiskolában 59,8%-ban jeles, 31,5%-ban jó eredménnyel végeztek földrajzból. Felmérésünk idején jeles megoldást egyáltalán nem, jót is mindössze 3,5%-ban találtunk. Hasonlóképpen a matematikából 23,9%-os jeles, 46,8%-os jó eredménnyel szemben egyetlen jeles sem mutatkozott és mindössze 4,4%-os jó megoldásokra bukkantunk. A fizikából hasonló elégtelenség mutatkozott. Érdekes megjegyezni pl. azt is, hogy a humán szakosoknál a földrajzból a középiskolában a jeles és jó együttvéve 91,3%-os volt és ebből mindössze 3,5% maradványszintet mutattak, még ugyanez a reál szakosoknál 86% volt és ebből megmaradt 20,4%.

Lényegesen kevesebb maradt meg tehát a földrajzi ismeretekből a humán szakosoknál, mint a reál szakosoknál. Ez is arra vall, hogy a földrajz egy bizonyos mértékben (pl. a csillagászati földrajz) reál-tárgy.

Eredményeink további finomítása érdekében minden hallgatónál külön is számba vettük a jelentkező jegyeket és három kategóriát állítottunk fel: a) tartotta középiskolai eredményét; b) javított; c) rontott. Ennek eredményét a következő táblázatban látjuk.

Magyar—történelem—orosz — választott szakos hallgatók

4. sz. táblázat

	Magyar	Földrajz	Történelem
Tartotta a középiskola eredményét	16,9%	8,6%	10,4%
Jobb eredményt ért el	3,4%	4,4%	0,7%
Roszsabb eredményt ért el	79,7%	87%	88,9%

Biológia—földrajz—mezőgazdasági ismeretek — választott szakos hallgatók

	Magyar	Történelem	Matematika
Tartotta a középiskola eredményét	18,9%	1,2%	4,7%
Jobb eredményt ért el	1,2%	—	—
Roszbabb eredményt ért el	79,9%	98,8%	95,3%

Magyar—történelem—oroszl — választott szakos hallgatók

	Matematika	Földrajz	Fizika
Tartotta a középiskola eredményét	6,2%	4,4%	7,1%
Jobb eredményt ért el	3,5%	—	3,5%
Roszbabb eredményt ért el	90,3%	95,6%	89,4%

Szinte minden tárgyból fellelhető bizonyos fajta „rontás” a középiskolai érdemjegyekhez képest. Ennek egy része érthető lenne a felejtés természetes menetében. A magas százalék azonban arra vall, hogy a középiskolai anyag rögzítése felszínés volt, másrészt pedig az utolsó érdemjegyeket „felhúzták” nyilvánvalóan a továbbtanulás érdekében. Legkisebb mértékben tartották meg a jegynek megfelelő ismeretanyagot matematikából. Itt szinte alig lehet eltérést találni a különböző szakos hallgatók között, átlagosan 90%-ban rosszabb eredményt értek el. Alig tartotta meg az eredményét mintegy 5%. Még viszonylag legjobb eredményt a magyar nyelv és irodalomból érték el, ahol mintegy 80% rontott, kb. 18–20% megtartotta az érdemjegynek megfelelő eredményt. (Lásd 4. sz. táblázatot.)

Az egyének szerinti felbontás alapján úgy találtuk, hogy elsősorban a közepes jegy mutatkozott reálisnak. A középiskolai közepesnek megfelelő érdemjegyek elég gyakran felbukkannak felmérésünkben az egyéni elemzés során is. Ezzel szemben a jeles és részben a jó eredmények százalékosan egy vagy két jeggyel romlottak. A zeredmények részletes elemzése azt mutatja, hogy a várakozásnak megfelelően a magasabb évfolyamok tudásszintjében mutatkozó csökkenés nagyobb mérvű, mint azt a középiskolai érettségihez még közelebb álló első évfolyamnál tapasztalhatjuk.

Ismertetni kívánjuk az eljárásmodunkkal kapott összpont érték és a középiskolai érettségi átlageredmény (rendűség) százalékos összehasonlítását.

Matematika—fizika—kémia—műszaki ismeretek — választott szakos hallgatók

5. sz. táblázat

Osztályzat	Elégtelen	Elégséges	Közepes	Jó	Kitűnő Jeles
Pontszám	1—12	13—24	25—36	37—48	49—60
Érettségi eredmény százalékban	—	—	13,6%	35,4%	51%
Összesített pontérték százalékban	4,7%	22,5%	59,2%	13,6%	—

Biológia—földrajz—mezőgazdasági ismeretek — választott szakos hallgatók

Osztályzat	Elégtelen	Elégséges	Közepes	Jó	Kitűnő Jeles
Pontszám	1—12	13—24	25—36	37—48	49—60
Érettségi eredmény százalékban	—	—	18,8%	44,7%	36,5%
Összesített pontérték százalékban	4,7%	61,2%	31,8%	2,3%	—

Magyar—történelem—oroszl — választott szakos hallgatók

Osztályzat	Elégtelen	Elégséges	Közepes	Jó	Kitűnő Jeles
Pontszám	1—12	13—24	25—36	37—48	49—60
Érettségi eredmény százalékban	—	0,8%	15,1%	36,3%	47,8%
Összesített pontérték százalékban	7,1%	54,8%	37,2%	0,9%	—

A két értékelés összehasonlítása mutatja, hogy a jeles és kitűnő érettségi-vel hozzánk került hallgatók közül nem tudtunk senkinek sem hasonló értékelést adni, tehát összpontérték tekintetében a vizsgált tárgyak alapján legalább egy értékelési skálával lejjebb kerültek a vizsgálat alanyai. Legnagyobb veszteséget mutatott a magyar—történelem szakos hallgatók csoportja, akiknél éppen a reál tárgyaknál elért gyenge eredmény következtében lényegében csak közepes és elégséges pontértéket tudtunk adni. Mindez arra mutat, hogy a reál-tárgyaknál elért jó eredmény mögött sokszor a „megértő” osztályfőnök és tanár segítsége húzódik, a továbbtanulás érdekében ugyanis nagy pontszámmal esik latba az érettségi eredmény. Megítélésünk szerint arra kellene törekedni, hogy a továbbtanulásban szerepet játszó tárgyak reális eredményét vegyék alapul a továbbtanulásnál, ne rontsa le a felvételi vizsgák eredményét az egyéb tárgyakból elért érdemjegy. Ebben az esetben ugyanis nem kellene mesterségesen „felhúzni” ezeket a tárgyakat. A reál szakos növendékek jeles matematika, fizika, kémia eredménye legyen elég akkor is hasonló szakon való továbbtanulásra, ha a humán szakos eredményük gyengébb, s ne gátolja a továbbtanulást a reál tárgyakból elért rosszabb eredmény humán tárgyból egyébként kitűnő eredményt elért hallgatók esetében. Ekkor ugyanis nem lenne szükség ezekre a mesterségesen kozmetikázott jegyekre. Pl. a matematika—fizika—kémia szakos hallgatók közül jeles és jó érettségi eredménnyel jött 86,4%. Ebből jeles és kitűnő eredményt a mi pontértékelésünk alapján nem ért el senki, jó eredményt is csak 13,6%. A biológia—földrajz szakos hallgatók 81,2%-a jött kitűnő, jeles, jó érettségi eredménnyel és mindössze 2,3%-a vallott erre. A magyar—történelem—orosz választott szakos hallgatók 84,1%-ban jöttek kitűnő, jeles, jó eredménnyel és mindössze 0,9% ért el a felmérés alapján jó eredményt.

A tanárjelöltek tudásszintjének vizsgálatával adatokat nyertünk ahhoz, hogy a középiskolai ismeretek milyen mértékben szilárdak, illetőleg az egyes tárgyakból kapott osztályzatok mennyiben mutatkoznak reálisnak és értékmérőnek. Úgy láttuk, hogy sok esetben a hallgatók tudásszintjében mutatkozó nagymérvű százalékos romlás arra vall, hogy a szaktárgyukhoz közvetlenül nem tartozó, de általános ismeret, műveltség és tájékozottság szempontjából alapvetően fontos ismeretek rohamos mértékben elhalványulnak, eltűnnek a hallgatók tudatából. Vizsgálataink azt is mutatják, hogy a továbbtanulás érdekében a középiskola azokból a tárgyakból „kozmetikázza” az értékelést, amelyek az általános tanulmányi eredmény szempontjából fontosak, mert pontértékben megmutatkoznak a felvételi vizsgák indulásakor a főiskolákon, egyetemeken. Helyesebbnek bizonyulna tehát az az eljárás mód, hogy az egyes szaktárgyakhoz szükséges tárgyak pontértékét vegyük alapul, s adják meg a lehetőséget arra, hogy továbbtanuljanak azok a hallgatók is, akik meghatározott irányban tehetségesek, de a reális osztályzat alapján más tárgyakból kisebb eredményt értek el. Javaslatunk szerint tehát ne az általános tanulmányi eredmény képezze a felvételi vizsgáknál a pontérték alapját, hanem az éppen továbbtanuláshoz szükséges tárgyak átlagos eredménye. Ennek pedagógiai, etikai vonatkozásban is nagy jelentősége lenne, mert nem kellene a tanároknak „jó szándékból” megjavítani a tanulók végső érdemjegyeit, s megkönnyíteni a főiskolai és egyetemi felvételi vizsgabizottságok munkáját is.

TÁJÉKOZTATÓ IRODALOM

- BÁLINT ISTVÁN—MURÁNYI MIHÁLY, A munkabiztonság lélektana. Budapest, 1961.
CSIRSZKA JÁNOS, Budapesti tanulók pályaválasztási indítékai. Budapest. 1961.
GERÉB GYÖRGY—VERÓK ISTVÁN, Pályaválasztási indítékek lélektani vizsgálata. Szegedi Tanárk. Főisk. Tud. Közl. Szeged. 1963. 299—306.
GERÉB GYÖRGY—TIMÁR ANDRÁSNÉ, Tanárielöltek pályaválasztási motívumainak pszichológiai elemzése. Szegedi Ped. Főisk. Évk. Szeged. 1961. 209—17.
JAIDE, Berufswunsch und Berufsumwelt. Über die Entwicklung des Berufswunsch bei Volksschülern. Zeitschr. Psycholog. Rundschau 4. Jg. Göttingen 1953.
MANN, Beitrag zur Analyse der Berufswahl der Schulmündigen. Zeitschr. Psycholog. Rundschau 2. Jg. Göttingen 1951.

К ВОПРОСУ О РЕАЛЬНОСТИ ОТМЕТОК СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ, В ЗЕРКАЛЕ ИССЛЕДОВАНИЙ У СТУДЕНТОВ ПЕДИНСТИТУТА

Д. Герéb М. Тимар

Авторы в данной статье дают измерение уровня знания студентов с такой целью, чтобы установить: какими остатками элементарного запаса знания обладают они, по важнейшим предметам средней школы — кроме своей специальности. Вопросы составлены педагогами базовой школы: студенты — математики решали задачи по венгерской литературе, истории и географии, студенты биологического, географического отделений и сельскохозяйственной политехнике — по венгерской литературе, истории и математике, студенты венгерского и исторического отделений — по математике, физике и географии. О результатах вели учет очков и в процентном отношении сравнили их с последними отметками, полученными по данному предмету в средней школе. Результаты сытожены в таблицах и графиках.

Судя по результатам, авторы устанавливают, что ради обеспечения приема своих учеников в вуз, преподаватели средней школы завышают их отметки. Авторы предлагают, чтобы на приемных экзаменах исходной точкой служил общий результат отметок по предметам избранной профессии, а не общий результат учебы в школе вообще.

GESICHTSPUNKTE ZUM PROBLEM DER REALITÄT DER MITTELSCHULZENSUREN. IM SPIEGEL VON-UNTERSUCHUNGEN AN LEHRAMTSKANDIDATEN

Von

G. Geréb—M. A. Timár

Es wurde das Wissensniveau von Lehramtskandidaten der humanen und der realen Fächer untersucht, um feststellen, über welche Reste des elementaren Wissens sie in den in der Mittelschule gelernten wichtigen Gegenständen ausserhalb ihrer Fächer besitzen. Die Fragen wurden von praktischen Pädagogen zusammengestellt. Die Mathematiker hatten Aufgaben aus Ungarisch, Geschichte und Geographie zu lösen, die Kandidaten der Fachgruppe Biologie—Geographie—Landwirtschaft solche aus Ungarisch, Geschichte und Mathematik, und die Kandidaten der Fächer Ungarisch—Geschichte aus Mathematik, Physik und Geographie. Die Ergebnisse der aus dem Lehrstoffe entnommenen Aufgaben wurden punktmässig gewertet und perzentuell mit den aus den betreffenden Fächern erhaltenen letzten Mittelschulzensuren verglichen. Die Resultate sind in Tabellen und Diagrammen zusammengefasst. Als Endergebnis zeigte sich, dass die Mittelschullehrer die Zensuren in vielen Fällen — hauptsächlich um die Möglichkeit des Weiterlernens zu sichern — nach oben verbessern. Es wird vorgeschlagen, bei den Aufnahmeprüfungen nicht das allgemeine Studienresultat als Grundlage der Punktbewertung zu betrachten, sondern den durchschnittlichen Erfolg in den zum weiteren Studium nötigen, in dem gewählten Berufe grundlegenden Fächern.